

Þriðjudaginn 18. desember 1984.

Nr. 116/1982. **Tollstjórinn í Reykjavík**

(Gunnlaugur Claessen hrl.)

gegn

Sigurði Jónssyni

(Guðmundur Ingvi Sigurðsson hrl.)

Aðflutningsgjöld. Sératkvæði.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Þór Vilhjálmsson, Guðmundur Jónsson, Guðmundur Skaftason og Sigurgeir Jónsson og Þorsteinn Thorarensen borgarfégeti.

Áfrýjandi skaut málinu til Hæstaréttar með stefnu 21. maí 1982, að fengnu áfrýjunarleyfi 5. s.m. Kröfur hans eru þessar:

Aðalkrafa: Að stefndi verði dæmdur til að greiða áfrýjanda kr. 7.227.00 með 2% dráttarvöxtum á mánuði frá 17. febrúar 1976 til 20. nóvember 1976, með 2.5% dráttarvöxtum á mánuði frá 21. nóvember 1976 til 31. júlí 1977, 3% dráttarvöxtum á mánuði frá 1. ágúst 1977 til 31. maí 1979, 4% dráttarvöxtum á mánuði frá 1. júní 1979 til 31. ágúst 1979, 4.5% dráttarvöxtum á mánuði frá 1. september 1979 til 31. maí 1980, 4.75% dráttarvöxtum á mánuði frá 1. júní 1980 til 31. maí 1981, 4.5% dráttarvöxtum á mánuði frá 1. júní 1981 til 20. apríl 1982, 4% dráttarvöxtum á mánuði frá 21. apríl 1982 til 31. október 1982, 4.75% dráttarvöxtum á mánuði frá 1. nóvember 1982 til 20. nóvember 1983, 4% dráttarvöxtum á mánuði frá 21. nóvember 1983 til 20. desember 1983, 3.25% dráttarvöxtum á mánuði frá 21. desember 1983 til 20. janúar 1984, 2.5% dráttarvöxtum á mánuði frá 21. janúar 1984 til 31. ágúst 1984 og 2.75% dráttarvöxtum á mánuði frá 1. september 1984 til greiðsludags.

Varakrafa: Að stefndi verði dæmdur til að greiða áfrýjanda kr. 7.227.00 með 13% ársvöxtum frá 17. febrúar 1976 til 20. nóvember 1977, 16% ársvöxtum frá 21. nóvember 1977 til 20. febrúar 1978, 19% ársvöxtum frá 21. febrúar 1978 til 31. maí 1979, 22% ársvöxtum frá 1. júní 1979 til 31. ágúst 1979, 27% ársvöxtum frá 1. september 1979 til 30. nóvember 1979, 31% ársvöxtum frá 1. desember

1979 til 31. maí 1980, 46% ársvöxtum frá 1. júní 1980 til 28. febrúar 1981, 42% ársvöxtum frá 1. mars 1981 til 31. maí 1981, 37% ársvöxtum frá 1. júní 1981 til 31. október 1982, 45% ársvöxtum frá 1. nóvember 1982 til 20. september 1983, 37% ársvöxtum frá 21. september 1983 til 20. október 1983, 36% ársvöxtum frá 21. október 1983 til 20. nóvember 1983, 32% ársvöxtum frá 21. nóvember 1983 til 20. desember 1983, 25% ársvöxtum frá 21. desember 1983 til 20. janúar 1984 og 19% ársvöxtum frá 21. janúar 1984 til greiðsludags.

Þrautavarakrafa: Að stefndi verði dæmdur til að greiða kr. 7.227.00 með 13% ársvöxtum frá 17. febrúar 1976 til 20. nóvember 1977, 16% ársvöxtum frá 21. nóvember 1977 til 20. febrúar 1978, 19% ársvöxtum frá 21. febrúar 1978 til 31. maí 1979, 22% ársvöxtum frá 1. júní 1979 til 31. ágúst 1979, 27% ársvöxtum frá 1. september 1979 til 30. nóvember 1979, 31% ársvöxtum frá 1. desember 1979 til 31. maí 1980, 35% ársvöxtum frá 1. júní 1980 til 31. maí 1981, 34% ársvöxtum frá 1. júní 1981 til 31. október 1982, 42% ársvöxtum frá 1. nóvember 1982 til 20. september 1983, 35% ársvöxtum frá 21. september 1983 til 20. október 1983, 32% ársvöxtum frá 21. október 1983 til 20. nóvember 1983, 27% ársvöxtum frá 21. nóvember 1983 til 20. desember 1983, 21.5% ársvöxtum frá 21. desember 1983 til 20. janúar 1984, 15% ársvöxtum frá 21. janúar 1984 til 10. ágúst 1984 og 17% ársvöxtum frá 11. ágúst 1984 til greiðsludags.

Í öllum tilvikum er þess krafist, að stefnda verði gert að greiða áfrýjanda, „málkostnað í héraði og fyrir Hæstarétti ... en til vara, að málkostnaður verði felldur niður.“

Stefndi krefst staðfestingar héraðsdóms og málkostnaðar fyrir Hæstarétti.

Eins og rakið er í héraðsdómi, sá Ásgeir Sigurðsson um útvegum á bifreið fyrir stefnda veturinn 1975-1976. Bifreiðina keypti Ásgeir í Þýskalandi fyrir 20.292.50 mörk, en fram var lagður falsaður reikningur, þegar tollafgreitt var í Reykjavík, 12.250.00 mörk. Var þess vegna kafið um lægri aðflutningsgjöld en rétt hefði verið. Hluta mismunarins greiddi stefndi 1977 eða 1978, þegar fram var komið, að smíðaár bifreiðarinnar var rangt tilgreint, þegar hún var

flutt inn. Í máli þessu er þess krafist, sem enn er ógreitt af aðflutningsgjöldum auk vaxta.

Hér fyrir dómi styður stefndi sýknukröfu sína tveimur röksemdum, svo sem hann gerði í héraði og rakið er í hinum áfrýjaða dómi.

Kemur fyrst til athugunar, hvort stefndi hafi átt þann þátt í innflutningi bifreiðarinnar, að honum beri vegna lagaákvæða um aðflutningsgjöld að greiða kröfu áfrýjanda.

Aðflutningsskýrsla hefur verið lögð fram, dagsett 15. mars 1971. Í reit fyrir undirskrift er undirritun skipaafgreiðslu Jes Zimsen „Samkvæmt umboði innflytjanda og framlögðum gögnum.“ Í skýrslunni segir, að stefndi sé innflytjandi. Hann hefur þó staðfastlega neitað því, að hann hafi gefið skipaafgreiðslunni umboð til að gera skýrsluna, en fram er komið, að fyrirtækið hafði umboð frá Ásgeiri Sigurðssyni til að undirrita aðflutningsskýrslur. Verður ekki á því byggt, að skipaafgreiðslan hafi haft umboð frá stefnda, og verður því ekki af skýrslunni ráðið, að hann hafi verið innflytjandi bifreiðarinnar.

Gögn málsins sýna, að gagnvart hinum þýska seljanda bifreiðarinnar kom Ásgeir Sigurðsson fram sem kaupandi. Ásgeir keypti og gjaldeyri í banka hér á landi til að greiða hluta bílverðsins. Þá er fram komið, að Ásgeir og stefndi höfðu um það samið, áður en Ásgeir keypti bifreiðina, að hann skyldi útvega stefnda bifreið tiltekinnar gerðar. Áður en bifreiðin kom til landsins, skýrði Ásgeir stefnda frá kaupunum. Stefndi greiddi Ásgeiri fé, sem svaraði til kaupverðs bifreiðarinnar, kostnaðar við flutning hennar til landsins og aðflutningsgjalda, sem greidd voru 1976. Stefndi kveðst hafa greitt jafnvirði 12.250.00 marka, og verður að því vikið hér á eftir. Verður af þessu ráðið, að Ásgeir hafi verið umsýslumaður við bifreiðakaupin, en stefndi umsýsluveitandi hans.

Áfrýjandi byggir kröfu sína á því, að stefndi hafi verið innflytjandi, viðtakandi og eigandi bifreiðarinnar og að hann beri ábyrgð á greiðslu aðflutningsgjaldanna, sem málið snýst um, eftir 54. gr. laga nr. 59/1969 um tollheimtu og tolleftirlit og 15., 16., 18. og 20. gr. laga nr. 6/1974 um tollskrá o.fl. Í 54. gr. laga nr. 59/1969 eru ákvæði um lögveð í innfluttum vörum, uppboð á þeim, án þess að fógetagerð þurfi fyrst fram að fara, og um lögtak í öðrum eignum viðtakanda. Í þeim greinum í tollskrárlögum, sem til er

vitnað, eru ákvæði um skyldu, sem „viðtakandi (innflytjandi, eigandi eða annar)“ ber til að afhenda aðflutningsskýrslu og vöruna sjálfa, svo og um skyldu viðtakanda til að leggja fram reikninga, sem sýna verð vörunnar, o.fl. gögn.

Eftir hinum tilvitnuðu ákvæðum þarf fyrst að athuga, hvort stefndi hafi verið „viðtakandi“ bifreiðarinnar, sem málið snýst um. Sem fyrr segir, var hann umsýsluveitandi Ásgeirs Sigurðssonar, sem annaðist innflutninginn. Átti stefndi því ríkan rétt yfir bifreiðinni. Þá verður á því að byggja, að greiðslur hans fyrir bifreiðina hafi verið miðaðar við verð það, sem greitt var í raun í Þýskalandi, þ.e. 20.292.50 mörk, en ekki 12.250.00 mörk, auk kostnaðar og þóknunar til umsýslumanns. Að þessu athuguðu ber að telja stefnda viðtakanda bifreiðarinnar.

Í 54. gr. laga nr. 59/1969 segir m.a., sem fyrr greinir, að heimilt hafi verið að „gera lögtak fyrir aðflutningsgjöldum .. í öðrum eignum viðtakanda ...“, ef ekki næst til vörunnar, sem gjald skyldi af greitt. Þetta verður að skýra svo, að með því sé lögð persónuleg ábyrgð á viðtakanda, svo sem talið er í hinum áfrýjaða dómi.

Að þessari niðurstöðu fenginni þarf að fjalla um þá lagaröksemd stefnda, að krafa áfrýjanda sé fyrnd. Í 7. gr. laga nr. 14/1905 segir: „Ef skuldari dregur sviksamlega dul á, eða vanrækir að skýra frá atvikum, er krafan byggist á, eða valda því, að hún verður gjaldkræf, og skuldaranum bar skylda til að segja frá, þá fyrnist skuldin ekki, hvað sem öðru liður, fyrr en 4 ár eru liðin frá þeim degi, er kröfueigandinn fékk vitneskju um þessi atvik ...“ Fallast verður á það með héraðsdómara, sem fyrr segir, að stefndi sé skuldari. Bar honum því að skýra töllyfirvöldum frá verði, sem greitt var fyrir bifreiðina í Þýskalandi. Þar sem hann gerði það ekki, fyrnist krafan, sem mál þetta snýst um, á 4 árum frá þeim degi á árinu 1980, er íslensk yfirvöld fengu vitneskju um hið rétta verð. Verður að hafna þeirri lögskýringu stefnda, að 7. gr. fyrningarlaga leiði því aðeins til, að fyrningarfrestur lengist, að vitneskja berist kröfueiganda fyrir lok fyrningarfrests, sem fundinn er eftir öðrum reglum laganna frá 1905. Á slík skýring sér ekki stoð í orðum greinarinnar.

Samkvæmt því, sem nú hefur verið rakið, ber að taka til greina kröfu áfrýjanda um greiðslu á 7.227.00 krónum. Deila aðiljar ekki

um útreikning upphæðarinnar. Vextir verða ákveðnir eins og segir í dómsorði.

Eftir þessum úrslitum verður stefnda gert að greiða áfrýjanda málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti, sem þykir hæfilega ákveðinn samtals 20.000.00 krónur.

D ó m s o r ð :

Stefndi Sigurður Jónsson, greiði áfrýjanda, tollstjóranum í Reykjavík, 7.227.00 krónur með mánaðarlegum dráttarvöxtum sem hér segir: 2% frá 17. febrúar 1976 til 20. nóvember 1976, 2.5% frá þeim degi til 1. ágúst 1977, 3% frá þeim degi til 1. júní 1979, 4% frá þeim degi til 1. september 1979, 4.5% frá þeim degi til 1. júní 1980, 4.75% frá þeim degi til 1. júní 1981, 4.5% frá þeim degi til 21. apríl 1982, 4% frá þeim degi til 1. nóvember 1982, 4.75% frá þeim degi til 21. nóvember 1983, 4% frá þeim degi til 21. desember 1983, 3.25% frá þeim degi til 21. janúar 1984, 2.5% frá þeim degi til 1. september 1984 og 2.75% frá þeim degi til greiðsludags. Þá greiði stefndi áfrýjanda samtals 20.000.00 krónur í málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti.

Dómi þessum ber að fullnægja að viðlagðri aðför að lögum.

S é r a t k v æ ð i

Guðmundur Jónssonar og

Guðmundar Skaftasonar hæstaréttardómara.

Við teljum stefnda ekki hafa verið viðtakanda umræddrar bifreiðar í skilningi tollskrárlaga nr. 6/1974, nú lög nr. 120/1976, eða laga nr. 59/1969 um tollheimtu og tolleftirlit. Því ber þegar af þeirri ástæðu að staðfesta hinn áfrýjaða dóm og dæma áfrýjanda til að greiða stefnda málskostnað fyrir Hæstarétti, 20.000.00 krónur.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 21. desember 1981.

I.

Mál þetta, sem dómtekið var að loknum munnlegum málflutningi hinn 18. desember sl., hefur tollstjórinn í Reykjavík höfðað með birtingu sátta-

kæru 2. apríl sl. gegn Sigurði Jónssyni bakarameistara, Auðarstræti 11, Reykjavík, til greiðslu skuldar að fjárhæð kr. 7.227.00 ásamt 2% dráttarvöxtum fyrir hvern mánuð eða brot úr mánuði frá 17. febrúar 1976 til 20. nóvember 1976, 2.5% dráttarvöxtum frá 21. nóvember s.á. til 31. júlí 1977, 3% dráttarvöxtum frá 1. ágúst 1977 til 31. maí 1979, 4% dráttarvöxtum frá 1. júní 1979 til 31. ágúst 1979, 4.5% dráttarvöxtum frá 1. september 1979 til 31. maí 1980, 4.75% dráttarvöxtum frá 1. júní 1980 til greiðsludags og til greiðslu málskostnaðar að skaðlausu.

Stefndi hefur krafist sýknu af kröfum stefnanda og jafnframt þess, að stefnandi verði dæmdur til þess að greiða sér málskostnað samkvæmt gjaldskrá L.M.F.Í.

Upphaflega beindi stefnandi kröfum sínum jafnframt að Ræsi hf., Skúlagötu 59, Reykjavík, en í þinghaldi hinn 23. september sl. féll stefnandi frá öllum kröfum á hendur Ræsi h.f., en nánari grein verður gerð fyrir því síðar.

Dómarinn reyndi sættir árangurslaust með málсаðiljum, en eigi bar sú viðleitni neinn árangur (sic).

Mál þetta var munnlega flutt hinn 4.11. 1981 og dómtekið að loknum þeim flutningi. Eftir dómtöku þótti dómara bresta á skýrleik í yfirlýsingum aðilja, og var málið endurupptekið 17.11. sl. Var þá aflað frekari gagna, eins og síðar verður rakið, en málið síðan flutt að nýju hinn 18. desember sl. og dómtekið að flutningi loknum.

II.

Málsatvik eru þau, að í desember 1975 ákvað stefndi að kaupa sér bifreið af gerðinni Mercedes Benz, en slíka bifreið hafði hann átt um 15 ára skeið. Snéri stefndi sér til bifreiðainnflutningsfyrirtækisins Ræsis hf., Skúlagötu 59, Reykjavík, sem vera mun umboðsaðili fyrir Mercedes Benz verksmiðjurnar hér á landi.

Að sögn stefnda bentu starfsmenn Ræsis hf. honum á að snúa sér til Ásgeirs nokkurs Sigurðssonar, sem hefði með höndum innflutning notaðra Benz bifreiða frá Þýskalandi. Fór stefndi að ábendingu þessari. Stuttu síðar mun Ásgeir Sigurðsson hafa hringt til stefnda og skýrt honum svo frá, að hann, þ.e. Ásgeir, hefði keypt bifreið í Þýskalandi, sem von væri á til Íslands í febrúar eða mars 1976. Fylgdist stefndi með komutíma bifreiðarinnar hingað til lands, og kveðst hann hafa skoðað hana við komuna á geymslusvæði við Sundahöfn. Að sögn stefnda sá Ásgeir þessi um kaup bifreiðarinnar erlendis, heimflutning hennar og tollafgreiðslu, ryðvörn og skrásetningu hér á landi, og kveðst stefndi þar hvergi hafa komið nærri. Segist stefndi síðan hafa fengið bifreiðina fullfrágengna og tilbúna til notkunar hér á landi og þá hafi kaup um hana gerst milli sín og Ásgeirs Sigurðs-

sonar. Kveðst stefndi hafa greitt Ásgeiri kaupverð bifreiðarinnar, er hann hafi fengið hana afhenta, og hafi kaupverðið verið kr. 2.360.988 (gkr.). Þá kveðst stefndi hafa greitt Ásgeiri þóknun fyrir milligöngu hans, er numið hafi kr. 119.012 (gkr.).

Kaup um bifreið þá, er mál þetta snýst um og hér er að framan getið, gerðust í Þýskalandi hinn 12. febrúar 1976. Bifreiðin kom hingað til landsins hinn 17. febrúar 1976, og var hún tollafgreidd hjá tollstjóraembættinu í Reykjavík hinn 16. mars 1976. Við tollafgreiðslu framvísaði innflytjandi bifreiðarinnar vörureikningi þeim, sem er að finna á dóm skjali nr. 5 í málinu. Á reikningi þessum var kaupverð bifreiðarinnar sagt vera DM 12.250.00. Mun bifreiðin hafa verið tolluð samkvæmt þeim upplýsingum. Hinn 24. júní 1980 kveðst stefnandi hafa fengið í hendur fyrir milligöngu rannsóknarlögreglu ríkisins og þýskra lögregluyfirvalda hinn raunverulega vörureikning vegna kaupanna, en á reikningi þessum, sem er að finna á dóm skjali nr. 6 í málinu, kemur fram, að kaupverð bifreiðarinnar var DM 20.292.50. Telur stefnandi, að aðflutningsgjöld bifreiðarinnar hafi verið vanreiknuð vegna rangra upplýsinga innflytjanda. Af því tilefni er málshöfðun þessi sprottin. Sækir stefnandi stefnda til greiðslu hinna vangoldnu aðflutningsgjalda.

Ágreiningur málsaðilja að því er málavexti varðar lýtur að því, hvort stefndi Sigurður hafi verið kaupandi, innflytjandi og/eða viðtakandi nefndrar bifreiðar, en því er haldið fram af hálfu stefnanda. Því er og haldið fram af hálfu stefnanda, að við kaup bifreiðarinnar erlendis, heimflutning hennar og tollafgreiðslu hafi Ásgeir Sigurðsson komið fram sem starfsmaður eða umboðsmaður stefnda Sigurðar. Báðum þessum staðhæfingum er eindregið andmælt af hálfu stefnda, sem kveðst hafa keypt umrædda bifreið af Ásgeiri Sigurðssyni, eftir að bifreiðin kom hingað til lands, og kaup á henni erlendis, heimflutningur og tollafgreiðsla hafi verið sér algjörlega óviðkomandi. Skal nú rakið það, sem fram er komið í málinu, er þetta atriði varðar sérstaklega.

Stefndi Sigurður kom fyrir dóm í málinu hinn 26.10. 1981. Hann skýrði svo frá fyrir dómi, að hann hefði keypt bifreiðina af Ásgeiri, eftir að hún kom hingað til lands, og hefði hann þá fyrst greitt kaupverðið til Ásgeirs Sigurðssonar. Samningurinn um kaupin á bifreiðinni hefði verið munnlegur. Þá skýrði stefndi svo frá, að hann hefði skoðað bifreiðina á geymslusvæði við Sundahöfn, er hún kom til landsins.

Samkvæmt aðflutningsskýrslu, sem stefnandi hefur lagt fram í málinu á dóm skjali nr. 4, er stefndi, Sigurður Jónsson, tilgreindur sem innflytjandi bifreiðarinnar, en skýrsla þessi er dagsett 15.3. 1976. Er skýrslan undirrituð af skipaafgreiðslu Jes Ziemsen samkvæmt umboði innflytjanda, eða eins og segir í skýrslunni sjálfri: „Undirrituð samkvæmt umboði innflytjanda

og framlögðum gögnum ...“ Stefndi var yfirheyrður hjá rannsóknarlög-reglu ríkisins hinn 5. mars 1980. Við þá yfirheryslu neitaði hann eindregið að hafa verið innflytjandi bifreiðarinnar, eins og tilgreint sé í aðflutnings-skýrslunni, og sagði nafn sitt þar tilgreint algerlega í óleyfi. Hann hafi ekkert umboð veitt skipaafgreiðslu Jes Ziemsen til þess að útfylla aðflutningsskýrslu í sínu nafni. Er stefndi kom fyrir dóm í máli þessu, ítrekaði hann framburð sinn hjá rannsóknarlögrelgu að því er þetta atriði varðar.

Fram hefur verið lagt í málinu á dóm skjali nr. 25 umboð frá Ásgeiri Sigurðssyni til skipaafgreiðslu Jes Ziemsen, svohljóðandi:

„Ásgeir Sigurðsson

Reykjavík.

Nafnr. 0676-3340

Ég undirritaður innflytjandi heimila skipaafgreiðslu Jes Ziemsen að gera og undirrita aðflutningsskýrslur á mína ábyrgð samkvæmt þeim gögnum er ég legg fram.

Ásgeir Sigurðsson.“

Hinn 17. nóvember sl. kom fyrir dóm í málinu sem vitni Ingibjörg Anna Guðlaugsdóttir, f. 11.4. 1954, starfsmaður skipaafgreiðslu Jes Ziemsen. Sagði hún helsta starfssvið þess fyrirtækis vera þjónustustarfsemi fyrir þá, sem annist inn- og útflutning, þar á meðal gerð tollskýrslna fyrir inn- og útflytjendur. Hún kvað Magnús Pálsson, fyrrverandi starfsmann skipaafgreiðslunnar, hafa séð um að útfylla aðflutningsskýrsluna á dóm skjali nr. 4. Magnús hafi nú látið af störfum hjá skipaafgreiðslunni. Eigi að síður kvaðst hún vita til þess, að aðflutningsskýrsla þessi hafi verið gerð vegna innflutnings þeirrar bifreiðar, sem mál þetta snýst um. Sagði hún, að umboð það, sem vitnað væri til í aðflutningsskýrslunni, væri umboðið á dóm skjali nr. 25. Þannig hagi til í rekstri skipaafgreiðslunnar, að afgreiðslan undirriti einungis aðflutningsskýrslur, ef hún hafi til þess umboð frá innflytjanda, en ella undirriti innflytjandinn skýrsluna sjálfur. Kvaðst hún vita, að umboð það, sem vitnað sé til í aðflutningsskýrslunni, sé ekki komið frá stefnda Sigurði. Þá sagði hún, að þau framlögðu gögn, sem vitnað væri til í aðflutningsskýrslunni, hefðu verið fengin frá Ásgeiri Sigurðssyni, en ekki stefnda Sigurði. Hún kvaðst ætla, að nafn stefnda hefði verið sett í aðflutningsskýrsluna að beiðni Ásgeirs, en ekki kvaðst hún muna, hvort samráð hafi verið haft um það atriði við stefnda Sigurð.

Samkvæmt hinum ranga vörureikningi, sem lagður var fram við tollafgreiðslu bifreiðarinnar, en reikningur þessi er frá Sportwagen Zentrum Paulinen-Garage, er viðtakandi samkvæmt reikningnum „Herrn Sigurds-son/Reykjavík/Island.“ Á vörureikningi á dóm skjali nr. 6, sem mun vera

hinn rétti vörureikningur vegna kaupanna, er kaupandi bifreiðarinnar tilgreindur Ræsir hf. í Reykjavík. Í greinargerð Ræsis hf., sem lögð var fram sem dómskjal nr. 20, er svo frá málsatvikum skýrt, að Ásgeir Sigurðsson hafi verið staddur í verksmiðjum Daimler Benz í Shindelfingen í Þýskalandi og hafi hann haft samband við Ræsi hf. sem umboðsaðilja Daimler Benz á Íslandi og óskað eftir milligöngu Ræsis hf. um kaup á nefndri bifreið. Ásgeir, sem stundað hafi innflutning á notuðum bifreiðum hingað til lands, hafi rekist á bifreiðina á lager í Shindelfingen. Tilgangurinn með milligöngu Ræsis hf. hafi verið sá að fá bifreiðina á „export verði“, þ.e. án þýska söluskattsins, en til þess að svo hafi mátt verða, hafi Daimler Benz þurft að gefa út vörureikning á nafn erlends umboðsaðilja, í þessu tilviki á nafn Ræsis. Ræsir hf. hafi fyrir sitt leyti samþykkt þessa milligöngu, enda skyldi Ásgeir greiða Daimler Benz beint og skyldi bifreiðin vera á hans ábyrgð frá verksmiðjunum. Hafi þar með lokið afskiptum Ræsis hf. af máli þessu.

Samkvæmt telexskeyti Daimler Benz til Ræsis hf. á dómskjali nr. 21, dags. 24.6. 1981, sem Ræsir hf. lagði fram í málinu, var bifreið sú, er um getur í málinu, send beint frá lager Daimler Benz í Shindelfingen í Þýskalandi 2. febrúar 1976 til Ásgeirs Sigurðssonar. Í þinghaldi í máli þessu hinn 23. september sl. féll stefnandi frá kröfum sínum á hendur stefnda Ræsi hf., þar sem hann taldi fram komið, að Ræsir hf. hefði ekki verið eigandi hinnar innfluttu bifreiðar, heldur Sigurður Jónsson, stefndi í máli þessu.

Eins og fyrr getur var bifreiðin flutt hingað til landsins með Laxfossi (sic), og var komudagur 17. febrúar 1976. Samkvæmt farmbréfi Eimskipafélagsins var Ásgeir Sigurðsson viðtakandi farmsins, og mun hann samkvæmt reikningi Eimskipafélagsins hafa greitt fyrir flutninginn, en reikningur þessi á dómskjali nr. 18 er dags. 17.02. 1976.

Samkvæmt dómskjali nr. 16, sem stefndi hefur lagt fram, sótti Ásgeir Sigurðsson um gjaldeyrisyfirfærslu hinn 15. mars 1976, og var erlend upphæð yfirfærslunnar DM. 12.250.00. Stefndi skýrði svo frá, er hann kom fyrir dóm í umrætt sinn, að hann hefði greitt Ásgeiri Sigurðssyni kaupverð bifreiðarinnar, eftir að hún kom til landsins, og við yfirheyrslur hjá rannsóknarlögreglunni kvaðst hann hafa greitt kaupverðið í íslenskum peningum.

Eins og fyrr greinir, mun stefnandi hafa fengið um það upplýsingar hinn 24. júní 1980, að við tollafgreiðslu bifreiðarinnar hafi rangur vörureikningur verið lagður fram og bifreiðin því tollafgreidd á röngum forsendum. Á árinu 1977 mun stefnandi að eigin sögn einnig hafa fengið í hendur gögn, sem sýndu, að smíðaár umræddrar bifreiðar muni hafa verið ranglega tilgreint á dómskjali nr. 5. Var smíðaárið þar sagt vera 1975, en hið rétta mun vera 1976. Er þetta kom í ljós, var stefndi Sigurður krafinn um viðbótaraðflutningsgjöld og þau þá miðuð við verksmiðjuverð nýrrar bif-

reiðar, þ.e. bifreiðar af árgærðinni 1976. Þau gjöld greiddi stefndi hinn 6. mars 1978 með kr. 711.134 (gkr.), þ.e.a.s. kr. 522.893.00 að viðbættum vöxtum. Þegar stefandi gerði viðbótarkröfu sína í september 1977, mun hafa verið miðað við verksmiðjuverð nýrrar bifreiðar, sem var DM 15.750.00. Hinn rétti vörureikningur á dómskjali nr. 6 hljóði hins vegar upp á DM 20.192.50. Munur verksmiðjuverðs og raunverulegs kaupverðs mun hafa stafað af ýmsum lúxusbúnaði, sem fylgdi bifreiðinni, en búnaður þessi mun að sögn tollyfirvalda aðflutningsgjaldskyldur.

Fram fór umfangsmikil rannsókn hjá rannsóknarlögreglu ríkissins og Sakadómi Reykjavíkur á innflutningstarfsemi Ásgeirs Sigurðssonar. Hinn 5. mars 1980 var Ásgeir þessi yfirheyrdur um ýmis atriði, er varða bifreiða-innflutning af hans hálfu, og þá m.a. um vörureikning nr. 01 301698, en það er vörureikningurinn á dómskjali nr. 6 í máli þessu. Hefur endurrit þessarar yfirheyrslu verið lagt fram í máli þessu sem dómskjal nr. 26. Í yfirheyrslunni segir svo m.a.: „Varðandi reikning þann sem næstur er talinn upp segir mætti, að þar sé um að ræða ónotaða bifreið, er mætti hafi sjálfur pantað og alfarið án aðstoðar frá umboðinu hér á landi.“ Í yfirheyrslu hjá rannsóknarlögreglunni hinn 3. mars, 1980 var Ásgeir Sigurðsson yfirheyrdur um tilurð vörureiknings frá Sportwagen Zentrum Paulinen-Garage, dags. 06.02. 1976, að upphæð DM. 12.250.-, en það mun vera vörureikningurinn á dómskjali nr. 5 í þessu máli. Í yfirheyrslunni kom þetta fram hjá Ásgeiri:

„Kærði kveðst viðurkenna að hafa flutt til landsins bifreið þá sem hér er til rannsóknar.

Kærða er sýnt skjal 129, bls. 3, sem er vörureikningur frá Sportwagen-Zentrum, Paulinen-Garage, dags. 06.02. 76 að upphæð DM. 12.250.00.

Kærði kveðst viðurkenna að hann hafi falsað þennan vörureikning á hvítt eyðublað frá áðurgreindu fyrirtæki. Upphæð vörureikningsins sé röng og mun lægri en bifreiðin raunverulega kostaði.

Kærði kveðst hafa keypt þessa bifreið með sama hætti og greinir frá í skjali 127.

Kærði kveðst hafa verið staddur í Stuttgart og hringt í verksmiðjuna Daimler-Benz AG í Stuttgart. Kærði kveðst hafa keypt tvær bifreiðar og sé þetta önnur þeirra. Bifreiðin hafi verið ný og ónotuð, en verið framleidd um það bil ári fyrr en kærði keypti hana.

Kærða er sýnt skjal 129, bls. 15, sem er ljósrit af kvittun vegna yfirfærslu á DM. 12.250.00, en kærði kveður það vera þá fjárhæð, sem hann fékk yfirfærslu á vegna kaupa á þessari bifreið. Mismuninn á rétta kaupverði og upphæð ranga vörureikningsins hafi hann síðan fengið með því að selja ísl. peninga í banka í Þýskalandi.

Kærða er sýnt skjal 129, bls. 17, sem er ljósrit (staðfest) af rétta vöru-

reikningnum, stílaður á Ræsir hf. dags. 12.02. 76, að upphæð DM. 20.292.50, sem er cif verð bifreiðarinnar.

Kærði kveður þennan reikning vera rétta vörureikninginn, þar sem tilgreindar séu réttar fjárhæðir, en kærði kveðst hafa fengið afslátt á þessari bifreið sem nam DM. 2.020.00 sem er fyrir loftkælingu sem fyrir var í bifreiðinni, en þrátt fyrir að kaupverðið hafi verið lækkað sem þessari fjárhæð nam, þá hafi þessi loftkæling ekki verið tekin úr bifreiðinni hjá framleiðanda.

Kærði er spurður, hvers vegna vörureikningur þessi er stílaður á Ræsir hf. einkaumboð Daimler-Benz AG á Íslandi?

Kærði kveður skýringuna felast í því, að sem einkaumboð á Íslandi, þá fái Ræsir hf. afrit af vörureikningnum. Kærði kveðst ekki hafa fengið neina fyrirgreiðslu né leitað eftir henni frá Ræsir hf.

Kærða er skýrt frá því, að fyrir liggi í máli þessu, að fyrirtækið Daimler-Benz AG. í Stuttgart selji ekki nýjar bifreiðar til annara en einkaumboðsmanna sinna.

Kærði kveðst vita það, að einkaumboð fyrir þessa verksmiðju fái vitneskju um hverja bifreiðasölu, en þeir hafi ekki haft neina milligöngu um kaup kærða á þessari bifreið.

Kærða er kynntur nýr útreikningur ríkisendurskoðunar sbr. skjal 129, bls. 9, þar sem kaupverðið samkvæmt rétta vörureikningnum er lagt til grundvallar. Vangreiðsla nemur kr. 1.110.507.00.

Kærði kveðst telja þennan útreikning réttan og lýsir sig ábyrgan fyrir þessari vangreiðslu. Kærði kveðst vilja greiða þessa fjárhæð, en þar sem hann er gjaldþrota og eignalaus, þá kveðst kærði ekki geta greitt þessa fjárhæð. Yfirheyrslu lokið kl. 16:55. Lesið, staðfest rétt.

Ásgeir Sigurðsson

Hannes Thorarensen
rannsóknarlögreglum.“

III.

Málsástæður og lagarök.

Stefnandi reisir kröfur sínar í máli þessu á því, að stefndi Sigurður hafi verið kaupandi, eigandi, innflytjandi og viðtakandi umræddrar bifreiðar, er hún var flutt hingað til lands og tollafgreidd í mars 1976. Beri stefndi því ábyrgð á greiðslu aðflutningsgjalda af bifreiðinni samkv. 54. gr. laga nr. 59/1969 um tollheimtu og tollaftirlit, sbr. 15., 16., 18. og 20. gr. laga nr. 120/1976, tollskrárlaga. Það sé fram komið í málinu, að Ásgeir Sigurðsson hafi keypt bifreiðina erlendis og hafi hann gert það sem umboðsmaður og/eða starfsmaður stefnda Sigurðar. Hafi bifreiðin því verið keypt erlendis, flutt hingað til lands og tollafgreidd af Ásgeiri Sigurðssyni sem umboðsmanni og/eða starfsmanni stefnda Sigurðar.

Við tollafgreiðslu bifreiðarinnar í mars 1976 hafi rangur vörureikningur vegna bifreiðakaupanna verið lagður fram og bifreiðin því tollafgreidd á röngum forsendum. Gjaldldagi aðflutningsgjalda sé samkvæmt 50. gr. laga nr. 59/1969, þegar far taki höfn, þar sem vara verði affermd. Far það, er flutt hafi bifreiðina til landsins, hafi tekið höfn 15. mars 1976. Samkvæmt 3. tl. 3. gr. laga nr. 14/1905 fynrist aðflutningsgjöldin á 4 árum frá gjaldldaga. Hluti aðflutningsgjaldanna hafi verið greiddur við tollafgreiðslu 16. mars 1976. Sá hluti gjaldanna, sem ekki hafi verið greiddur hinn 16. mars 1976, ætti því að öllu jöfnu að vera fyrndur samkv. áður tilvitnaðri grein fyrningarlaganna. Svo sé þó ekki, þar sem starfsmaður og/eða umboðsmaður stefnda, Ásgeir Sigurðsson, hafi lagt fram rangan vörureikning við tollafgreiðslu og þannig leynt stefnanda um rétt tollverð. Stefnandi hafi fyrst hinn 24. júní 1980 fengið vitneskju um hið rétta kaupverð bifreiðarinnar. Samkvæmt 7. gr. laga nr. 14/1905 hafi fyrningarfrestur eftirstöðva gjaldanna ekki byrjað að líða fyrr en stefnandi hafi fengið í hendur gögn frá ríkisendurskoðun um tilvist viðbótarkröfunnar, en það hafi verið hinn 24. júní 1980. Við það tímamark beri að miða upphaf fyrningarfrests viðbótargjaldanna, þ.e. þeirra gjalda, sem um er deilt í máli þessu. Þeim fyrningarfrsti hafi verið slitið með birtingu sátta-kæru í máli þessu hinn 2. apríl 1981.

Stefnandi telur það engum vafa undirorpið, að Ásgeir Sigurðsson hafi keypt bifreiðina erlendis sem umboðsmaður og/eða starfsmaður stefnda Sigurðar. Aðflutningsskýrsla vegna innflutnings bifreiðarinnar hafi verið gerð í nafni stefnda eins og tilætlun Ásgeirs og stefnda Sigurðar hafi verið. Eins og samningssambandi þeirra hafi verið háttað, þá hafi stefnda ekki tekist að sýna fram á, að gerð aðflutningsskýrslunnar í hans nafni hafi verið í heimildarleysi. Þar sem Ásgeir Sigurðsson hafi verið starfsmaður eða umboðsmaður stefnda, beri stefndi ábyrgð á athöfnum hans, þar með talið því atferli hans að leggja fram rangan vörureikning við tollafgreiðslu bifreiðarinnar. Stefndi sé því skuldari samkv. 7. gr. fyrningarlaga. Krafa á hendur skuldara fynrist ekki, hafi hann eða þeir, sem hann ber ábyrgð á, umboðsmaður eða starfsmaður, dregið sviksamlega dul á tilvist kröfu, fyrr en 4 ár eru liðin frá þeim degi, er kröfueigandi fékk vitneskju um tilvist kröfunnar.

Þá telur stefnandi, að þó svo, að ekki yrði á það fallist, að Ásgeir Sigurðsson hafi við kaup bifreiðarinnar erlendis og tollafgreiðslu hér á landi komið fram sem starfsmaður stefnda, þannig að skuldbindandi væri fyrir stefnda, þá beri stefndi eigi að síður sem viðtakandi bifreiðarinnar persónulega greiðsluábyrgð á vangoldnum innflutningsgjöldum, sbr. 54. gr. laga nr. 59/1969. Almennt sé það svo, að innflytjandi beri ábyrgð á greiðslu aðflutningsgjalda. Aðflutningsgjaldskyldar vörur séu hins vegar að veði

fyrir vangoldnum aðflutningsgjöldum og haldist veðrétturinn eins, þótt vörurnar hafi verið afhentar viðtakanda. Náist ekki til aðflutningsgjaldskyldrar vöru, megi lögtak gera fyrir aðflutningsgjöldunum í öðrum eignum viðtakanda. Stefndi sé ótvírætt viðtakandi hinnar innfluttu vöru. Í lögtaksheimild 1. mgr. 54. gr. laga 59/1969 felist það, að viðtakandi sé jafnframt innflytjanda persónulega skyldur til greiðslu aðflutningsgjaldanna og sé greiðsluskylda innflytjanda og viðtakanda solidarisk. Því sé tollheimtuyfirvöldum heimilt að beina kröfum sínum að viðsemjanda innflytjanda, þ.e.a.s. viðtakanda innfluttrar vöru.

Loks telur stefnandi, að stefndi hafi með því að greiða viðbótaraðflutningsgjöld þegar á árinu 1978 slitið fyrningu á öllum vangoldnum eftirstöðvum aðflutningsgjaldanna. Þegar af þeirri ástæðu sé krafa hans á hendur stefnda ekki fyrnd.

Stefndi reisir sýknukröfu sína í málinu á því að kaup hinnar umræddu bifreiðar erlendis, flutningur hennar hingað til lands og tollafgreiðsla hafi verið sér með öllu óviðkomandi. Eins og gögn málsins sýni, þá hafi Ásgeir Sigurðsson keypt bifreiðina í Þýskalandi í eigin nafni og fyrir eigin reikning og síðan flutt hana hingað til lands og látið tollafgreiða og jafnframt sótt um gjaldeyrisyfurfærslu sjálfur vegna greiðslu kaupverðsins. Stefndi hafi þar hvergi komið nærri og Ásgeir hafi hvorki verið starfsmaður né umboðsmaður stefnda, enda samningssambandi þeirra ekki þannig háttað. Samningur þeirra hafi gengið út á það eitt, að stefndi keypti hér á landi bifreið, sem Ásgeir ætlaði að kaupa erlendis og flytja hingað til lands. Það sé fram komið í máli þessu, að gerð aðflutningsskýrslunnar í nafni stefnda hafi verið í heimildarleysi. Það hafi verið Ásgeir Sigurðsson, sem hafi gefið starfsmönnum skipaafgreiðslu Jes Ziemsen umboð til þess að gera aðflutningsskýrsluna og leysa bifreiðina úr tolli, en alls ekki stefndi. Það, að nafn stefnda var sett á skýrsluna, hafi verið án hans heimildar og án hans vitundar. Greiðsluskylda sín á hinum vangoldnu aðflutningsgjöldum verði því ekki á því reist, að hann, þ.e. stefndi, hafi verið kaupandi bifreiðarinnar erlendis og innflytjandi hennar hingað til lands.

Rök stefnda fyrir sýknukröfunni eru þau, að krafan í málinu sé fyrnd. Aðflutningsgjöld falli í gjalddaga, þegar far taki höfn, þar sem varan verður affermd, sbr. 1. mgr. 50. gr. laga nr. 59/1969. Samkvæmt 54. gr. sömu laga fylgi lögtaksréttur slíkum kröfum um aðflutningsgjöld. Af því leiði, að krafan sé fyrnd, sbr. 3. tl. 3. gr. laga nr. 14/1905 um fyrningu skulda og annarra kröfuréttinda, því að samkvæmt þessari lagagrein fyrnist kröfur, sem lögtaksréttur fylgir, á fjórum árum. Bifreiðin hafi komið til landsins í febrúar 1976 og því hafi krafan verið fallin niður fyrir fyrningu í febrúar 1980. Um þessa lagareglu sé ekki ágreiningur, sbr. bréf stefnanda á dskj. nr. 13, liður 8, þar sem því sé haldið fram, að hugsanlega hafi

greiðslan, sem Sigurður innti af höndum 1978, slitið fyrningu, og enn fremur er bent á 7. gr. laga nr. 14/1905 en í þeirri grein segi, ef skuldari dragi sviksamlega dul á eða vanræki að skýra frá atvikum, er krafa byggist á, eða valda því, að hún varð gjaldkræf, og skuldaranum bar skylda að segja frá, þá fyrnist skuldin ekki fyrr en 4 ár eru liðin frá því að kröfueigandinn fékk vitneskju um þessi svik. Varðandi 7. gr. laga nr. 14/1905 sé það skilyrði samkvæmt greininni, að launungin verði að vera sviksamleg, þ.e. að skuldara verður sjálfum að vera kunnugt um atvik öll. Stefndi Sigurður hafi ekki haft hugmynd um hinn ranga innkaupareikning, auk þess sem hann sé ekki skuldari aðflutningsgjaldanna í venjulegri merkingu þess orðs, þótt hins vegar hann verði lögum samkvæmt að þola lögveð í bifreið sinni sem viðtakandi bifreiðarinnar, sbr. 54. gr. laga nr. 59/1969. Ekki hafi verið höfðað opinbert mál á hendur stefnda Sigurði vegna innflutningsins á bifreiðinni og standi ekki til. Það sé þannig augljóst mál, að 7. gr. laga nr. 14/1905 eigi ekki við í þessu sambandi. Skilyrðum greinarinnar sé ekki fullnægt í þessu máli. Stefndi Sigurður hafi greitt viðbótaraðflutningsgjöldin 1978. Hann hafi greitt það, sem þá hvíldi á bílnum og vitað var um. Hafi töllyfirvöld átt viðbótarkröfur, þá fyrnist þær sjálfstætt frá 1976 og þess vegna geti greiðslan 1978 ekki skoðast sem greiðsla upp í skuld, sem eigi að leiða til slita á fyrningu. Ef vitað hafi verið um kröfuna alla og skuldari greitt hluta þeirrar kröfu, sem vitað var um, hafi hann viðurkennt hana með greiðslu sinni og því slitið fyrningarfresti. Stefndi hafi hins vegar greitt þá kröfu, sem þá var vitað um, og hefir ekki á nokkurn hátt viðurkennt, að hann standi í frekari skuld við stefnanda. Krafan um hin vangoldnu aðflutningsgjöld, sem sé stefnufjárhæð máls þessa, kr. 4.715.00, hafi orðið til í febrúar 1976 og því hafi hún fallið niður fyrir fyrningu í febrúar 1980. Skuldari verði að viðurkenna skuld sína, til þess að um slit á fyrningarfresti sé að ræða. Í þessu felist, að kröfuhafi verði að hafa ástæðu til að skilja framkomu skuldara á þá leið, að hann bæði kannist við, að skuldin sé til og lofi að greiða hana. Stefndi Sigurður hefur aldrei gefið til kynna, að hann hafi vitað um þessa viðbótarskuld. Þvert á móti hafi hann haldið, að hann væri laus allra mála, er hann galt gjöldin 1978. Þaðan af síður hafi hann lofað að greiða hugsanleg viðbótargjöld. Samkvæmt þessu ætti að vera ljóst, að stefnanda sé ekkert hald í greiðslunni 1978 sem atriði, er slitið hafi fyrningarfresti. Stefndi Sigurður hafi orðið fyrir fjárhagslegu tjóni vegna viðskipta sinna við Ásgeir Sigurðsson. Hann hafði keypt bílinn við ákveðnu verði, en neyðst til þess árið 1978 að greiða viðbótaraðflutningsgjald af bílnum auk vaxta, eða samtals kr. 711.134, til þess að firra sig því, að töllyfirvöld tækju bílinn og seldu hann á uppboði til lúkningar viðbótaraðflutningsgjöldunum. Stefndi Sigurður lýsti þessari tjónkröfu í þrotabú Ásgeirs, sbr. dskj. nr. 19. Þessi viðbrögð

stefnda Sigurðar segi einnig þá sögu, að hann hafi verið í góðri trú um öll þessi viðskipti við Ásgeir.

IV.

Álit dómsins. Niðurstaða.

Það er ágreiningslaust með málsaðiljum, að þá er kaup gerðust um bifreið þá, er mál þetta snýst um í Schindelfingen í Þýskalandi í febrúar 1976, hafi Ásgeir Sigurðsson komið fram gagnvart seljandanum sem kaupandi bifreiðarinnar, en ekki Ræsir hf., þó svo að það firma sé skráður kaupandi á vörureikningnum á dómskjali nr. 6. Er ekki um það deilt, að Ræsir hf. hafi enga aðild átt að umræddum kaupum og jafnframt að framangreindur vörureikningur muni réttur að öðru leyti. Ágreiningur málsaðilja um staðreyndir málsins lýtur hins vegar að því, hvort Ásgeir Sigurðsson hafi við umrædd kaup, svo og við tollafgreiðslu bifreiðarinnar hér á landi í mars 1976, komið fram sem umboðsmaður stefnda eða starfsmaður hans, þannig að skuldbindandi væri fyrir stefnda.

Það er fram komið í málinu, að í desember 1975 mun stefndi hafa komið að máli við Ásgeir Sigurðsson og þeir átt viðræður um hugsanleg kaup stefnda á notaðri Mercedes Benz bifreið frá Þýskalandi, en innflutning slíkra bifreiða hafði Ásgeir þá stundað um nokkurt skeið. Stefndi hefur hins vegar haldið því fram, að kaup milli hans og Ásgeirs Sigurðssonar um umrædda bifreið hafi ekki gerst fyrr en eftir tollafgreiðslu hennar hér á landi. Þegar virt eru gögn máls þessa, verður eigi talið sannað gegn eindregnum andmælum stefnda, að kaup um hina margnefndu bifreið í Schindelfingen í febrúar 1976 hafi verið gerð af Ásgeiri Sigurðssyni í nafni stefnda og fyrir hans reikning né heldur að kaupunum staðið á annan þann hátt, að ljóst megi vera, að við kaupin hafi Ásgeir verið að skuldbinda stefnda. Fær þetta og samrýmst því, er fram kom við yfirheyrslur yfir Ásgeiri Sigurðssyni hjá rannsóknarlögreglu ríkisins hinn 3. og 5. mars 1980, en endurrit þeirrar rannsóknar að svo miklu leyti sem við kemur sakaratriðum þessa máls hafa verið lögð fram í málinu.

Aðflutningsskýrsla vegna innflutnings bifreiðarinnar var af hálfu Skipaafgreiðslu Jes Ziemsen gerð í nafni stefnda, „...samkvæmt umboði innflytjanda ...,“ eins og í skýrslunni segir. Það er hins vegar upplýst, að umboð það, sem vitnað er til, var frá Ásgeiri Sigurðssyni, en ekki stefnda. Gegn eindregnum andmælum stefnda verður eigi talið, að stefnanda hafi tekist að sýna fram á, að sú nafngreining hafi verið gerð með vitund og vilja stefnda. Þegar það er virt, sem hér er að framan rakið um margnefnd bifreiðarkaup í Þýskalandi og tollafgreiðslu bifreiðarinnar hér á landi, verður að leggja til grundvallar þá staðhæfingu stefnda, að kaup milli hans og Ásgeirs Sigurðssonar um bifreiðina hafi gerst eftir tollafgreiðslu hennar hér

á landi og stefndi þá fyrst greitt Ásgeiri kaupverðið. Greiðsluskylda stefnda á aðflutningsgjöldunum verður því ekki á því byggð, að stefndi hafi í raun verið innflytjandi bifreiðarinnar og beri sem slíkur ábyrgð á athöfnum Ásgeirs Sigurðssonar.

Í skilningi 54. gr. laga nr. 59/1969 er stefndi Sigurður sem viðsemjandi innflytjanda viðtakandi bifreiðarinnar. Skilja ber greint lagaákvæði svo, að samkvæmt því eigi töllyfirvöld sjálfstæðan rétt til þess að krefja viðtakandann sem slíkan um vangoldin aðflutningsgjöld af bifreiðinni, hvað svo sem líður kröfu þeirra á hendur innflytjandanum. Samkvæmt 50. gr. laga nr. 59/1969 er gjalddagi aðflutningsgjaldanna, þegar far tekur höfn. Far það, er flutti umrædda bifreið hingað til lands, tók höfn 17. febrúar 1976. Samkvæmt 3. tl. 3. gr. laga nr. 14/1905, sbr. 1. mgr. 54. gr. laga nr. 59/1969, fynnist krafa töllyfirvalda á hendur viðtakanda á 4 árum frá gjalddaga aðflutningsgjaldanna. Fram er komið, að við tollafgreiðslu bifreiðarinnar hinn 16. mars 1976 var af hálfu innflytjanda lagður fram rangur vörureikningur, en um það fengu töllyfirvöld vitneskju hinn 24. júní 1980. Þar sem stefnanda hefur eigi tekist að sýna fram á, að stefndi hafi átt aðild að því að leggja fram hinn falsaða vörureikning né heldur að stefnda hafi verið kunnugt um, að svo var gert, verður ekki talið, að fyrningarfrestur á kröfu töllyfirvalda á hendur honum sem viðtakanda geti vegna ákvæða 7. gr. laga nr. 14/1905 framlengst. Krafa töllyfirvalda á hendur stefnda var því fyrnd, þegar mál þetta var höfðað hinn 2. apríl 1981, enda er ekki unnt að fallast á það með stefnanda, að stefndi hafi með viðurkenningu slitíð fyrningu þeirrar kröfu, er mál þetta snýst um, þá er hann greiddi viðbótaraðflutningsgjöld hinn 6. mars 1978 af því tilefni, að smíðaár bifreiðarinnar var ranglega tilgreint á vörureikningi þeim, sem innflytjandi lagði fram við tollafgreiðslu, enda var þá ekki vitað um tilvist kröfu þeirrar, sem mál þetta snýst um. Ber því að sýkna stefnda af kröfum stefnanda í máli þessu.

Að þessari niðurstöðu fenginni ber að dæma stefnanda til þess að greiða stefnda málskostnað, sem þykir hæfilega ákveðinn kr. 3.843.00.

Þorgeir Örlygsson fulltrúi yfirborgardómarans í Reykjavík, kvað upp dóm þennan.

D ó m s o r ð:

Stefndi, Sigurður Jónsson, skal sýkn af kröfum stefnanda, tollstjórnans í Reykjavík í máli þessu.

Stefnandi greiði stefnda kr. 3.843.00 í málskostnað.

Dómi þessum ber að fullnægja innan 15 daga frá lögbirtingu hans að viðlagðri aðför að lögum.